

**GONDOZÁS,
BETEGÁPOLÁS**

Lukács Miklós
okleveles ápoló, hospice szakápoló

PTE Klinikai Központ Palliatív Mobil Team
PTE ÁOK Alapellátási Intézet/PTE KK Onkoterápiás intézet Hospice-
Palliatív Tanszék

Email: lukacsmik@gmail.com, lukacs.miklos2@pte.hu

ALAPFOGALMAK

Egészség

„a teljes testi, lelki és szociális jóllét állapota, és nem csupán a betegség hiánya”.

biológiai

emocionális

szociális

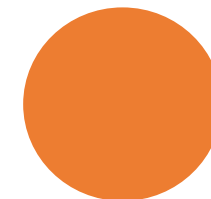
spirituális

lelki

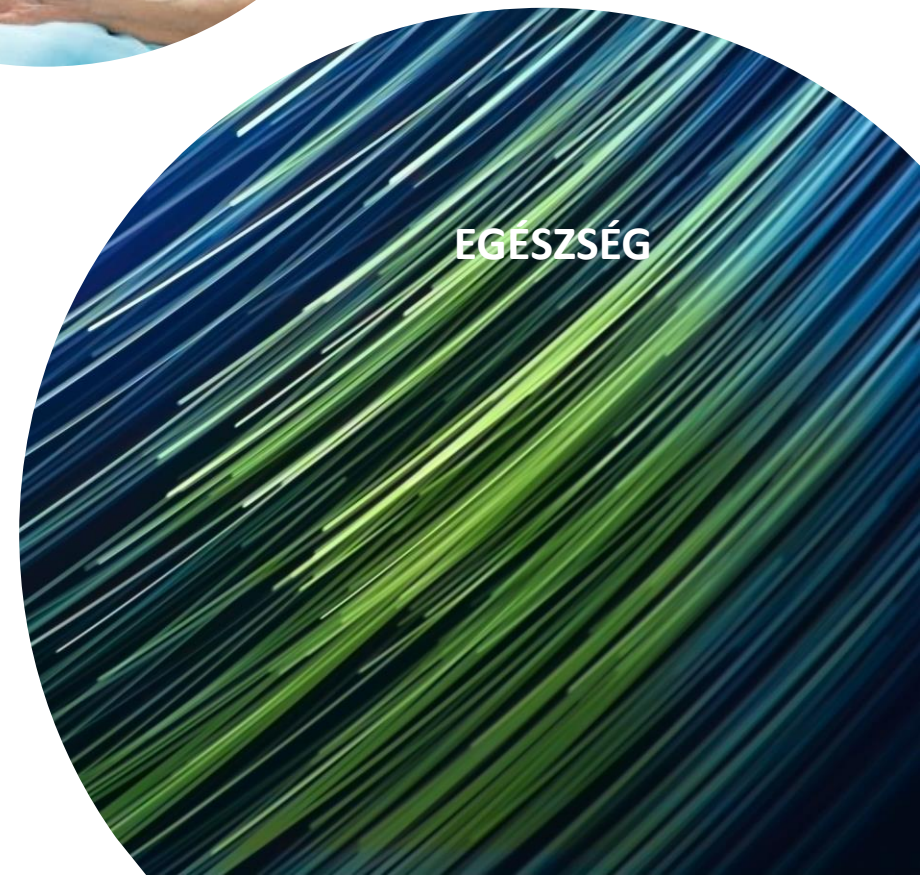
ALAPFOGALMAK

Ápolás: betegségből adódó testi, lelki, szociális problémák javítása, helyreállítása segítése, igény-, és szükségletalapon – *beteg egyének*

Gondozás: életkori sajátosságból adódó testi, lelki, szociális problémák javítása, helyreállítása segítése, igény-, és szükségletalapon – *egészséges egyének*

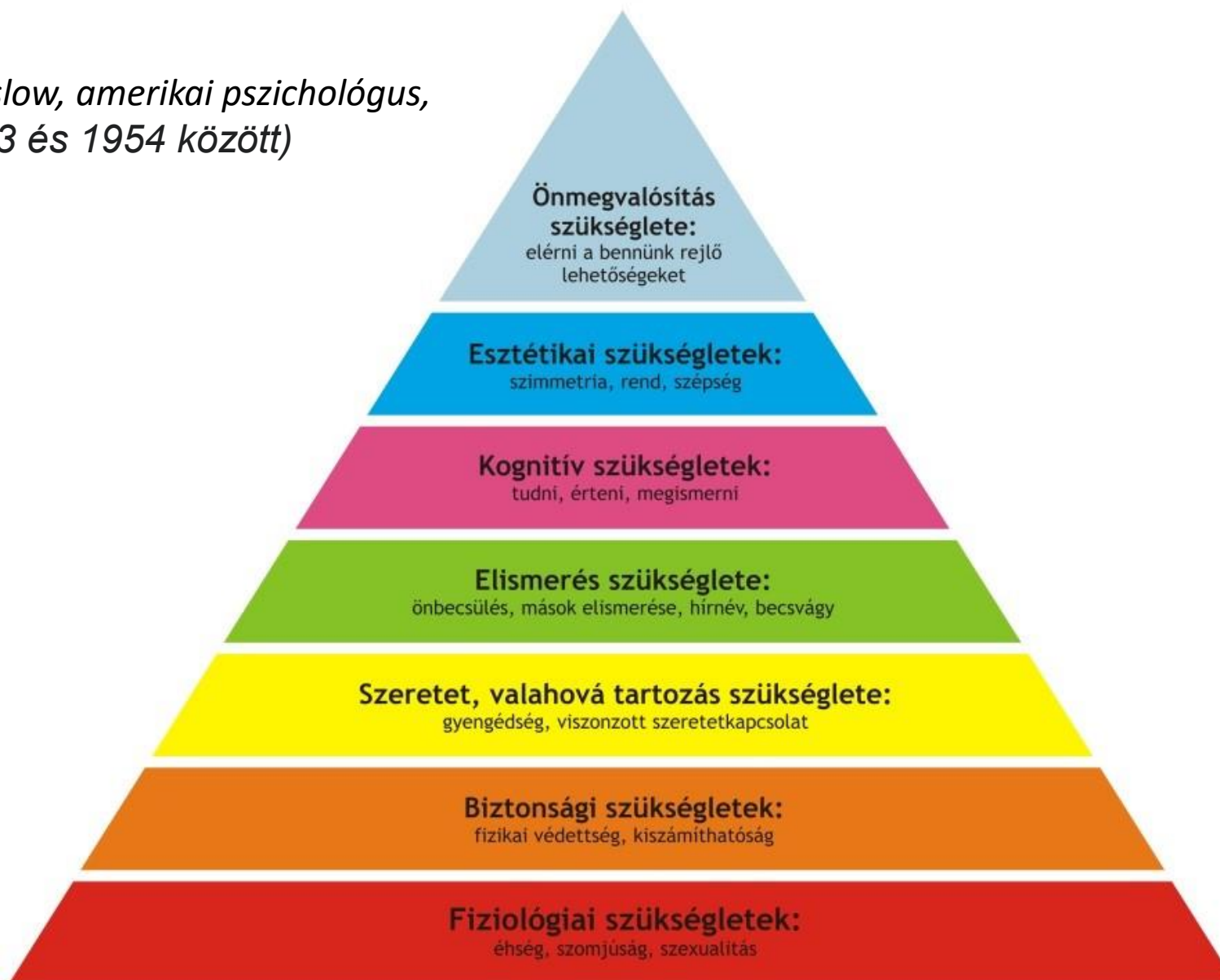

EGÉSZSÉG

Maslow-szükséglethierarchia

*Abraham Maslow, amerikai pszichológus,
(1943 és 1954 között)*

Mitől jó egy ápolás/gondozás?

multidiszciplináris

beteg-, és családközpontúság

holisztikus szemlélet

individualizált

kreatív megoldások

otthonosság és családi légkör

edukáció

ELLÁTÁSOK SZÍNTJEI

EGÉSZSÉGÜGYI ÁGAZAT

kórházak, osztályok
klinikák, tartós ápolási

FEKVŐELLÁTÁS

SZOCIÁLIS ÁGAZAT

ápolást, gondozást nyújtó intézmények,
rehabilitációs intézmények, támogatott lakhatás,
átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények,
lakóotthon

JÁRÓELLÁTÁS

szakrendelések

a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátás,
a fogorvosi alapellátás, az alapellátáshoz
kapcsolódó ügyeleti ellátás, a védőnői
ellátás, az iskola-egészségügyi ellátás,
otthoni szakápolás

ALAPELLÁTÁS

falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás,
étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres
házi segítségnyújtás, utcai szociális munka,
nappali ellátás/idősek klubja

Ápolási-gondozási szolgáltatások lehetséges szinterei

Otthoni informális és formális gondozás/ápolás/szakápolás


```
graph TD; A[Otthoni informális és formális gondozás/ápolás/szakápolás] --> B[Tartós ápolást-gondozást nyújtó egészségügyi (intézményi) ellátás – felvételi kérelem, várólista]; B --> C[Tartós ápolást-gondozást nyújtó szociális (intézményi) ellátások – előgondozás, 4 órán túli ellátásra szorul-e? 4 órát meghaladó gondozási szükségletet igazolni kell.];
```

Tartós ápolást-gondozást nyújtó egészségügyi (intézményi) ellátás – felvételi kérelem, várólista

Tartós ápolást-gondozást nyújtó szociális (intézményi) ellátások – előgondozás, 4 órán túli ellátásra szorul-e? 4 órát meghaladó *gondozási szükségletet igazolni kell.*

OTTHONÁPOLÁS

formális:

- házi segítségnyújtás
  - szakellátás
- állami normatív és TB
finanszírozás

informális:

- magán ellátók
- feladattól függ 2500 Ft-tól

HOME CARE

HOME HEALTH

Szociális alapszolgáltatások

Étkeztetés: napi egyszeri meleg étkezéséről gondoskodnak, akik azt önmaguk, illetve eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen - koruk, - egészségi állapotuk, - fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, - szenvedélybetegségük, vagy - hajléktalanságuk miatt. **A jogosultsági feltételek részletes szabályait a települési önkormányzat rendeletben határozza meg (díja: 770Ft-1000 Ft)**

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás: a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás. **Diszpécsterszolgálat értesíti az ügyeletes gondozót.** A személyi térítési díj összege nem haladhatja meg a szociálisan rászorult igénybe vevő rendszeres havi jövedelmének 2 %-át. ***A rászorulók köre egyedül élő 65 év feletti személyek, súlyosan fogyatékos személyek, pszichiátriai betegek, vagy a kétszemélyes háztartásban élő 65 év feletti, súlyosan fogyatékos személy, pszichiátriai beteg, ha egészségi állapota indokolja a szolgáltatás folyamatos biztosítását.***

Szociális alapszolgáltatások

Házi segítségnyújtás önálló életvitel fenntartása érdekében

Szociális segítség keretében

- takarítás a lakás életvitelszerűen használt helyiségeiben (hálósobában, fürdőszobában, konyhában és illemhelyiségben)
- mosás, vasalás
- bevásárlás (személyes szükséglet mértékében),
- gyógyszer kiváltása –
- segítségnyújtás ételkészítésben és az étkezés előkészítésében - mosogatás –
- ruhajavítás
- tüzelő behordása kályhához,
- egyedi fűtés beindítása (kivéve, ha ez a tevékenység egyéb szakmai kompetenciát igényel)
- télen hóeltakarítás és síkosságmentesítés a lakás bejárata előtt - kísérés

Személyi gondozás keretében

- információnyújtás, tanácsadás és mentális támogatás
- családdal, ismerősökkel való kapcsolattartás segítése
- az egészség megőrzésére irányuló aktív szabadidős tevékenységben való közreműködés
- ügyintézés az ellátott érdekeinek védelmében
- mosdatás - fürdetés - öltöztetés - ágyazás, ágyneműcsere - inkontinens beteg ellátása, testfelület tisztítása, kezelése - haj, arcszőrzet ápolás - száj, fog és protézis ápolása - körömápolás, bőrápolás - folyadékpótlás, étkeztetés (segédeszköz nélkül)
- mozgatás ágyban - decubitus megelőzés
- felületi sebkezelés
- sztómazsák cseréje
- gyógyszer adagolása, gyógyszerelés monitorozása
- vérnyomás és vércukor mérése
- hely- és helyzetváltoztatás segítése lakáson belül és kívül - kényelmi és gyógyászati segédeszközök beszerzésében való közreműködés - kényelmi és gyógyászati segédeszközök használatának betanítása, karbantartásában való segítségnyújtás
- - a házi orvos írásos rendelésén alapuló terápia követése (a tevékenység elvégzéséhez való kompetencia határáig)

Térítési díj: 4-500/óra

Az ellátás igényléséhez szükség van

- elhelyezési kérelem
  - **értékelő adatlap előgondozáshoz**
  - egészségügyi állapotra vonatkozó igazolás
  - jövedelemnyilatkozat
  - nyilatkozat térítési díj megfizetéséről
  - vagyonnyilatkozat
  - egyedül élő nyilatkozata
  - adatvédelmi nyilatkozat (adatkezelés)
  - szükséges iratok fénymásolata
-

SZAKELLÁTÁS

- A biztosított otthonában vagy tartózkodási helyén, kezelőorvosának rendelésére szakképzett ápoló által nyújtott tevékenység.
- Kórházi kezelést kiváltó szakirányú terápiás tevékenység - járóbeteg szakellátás speciális formája
- Családorvos rendeli el

OTTHONI SZAKELLÁTÁS

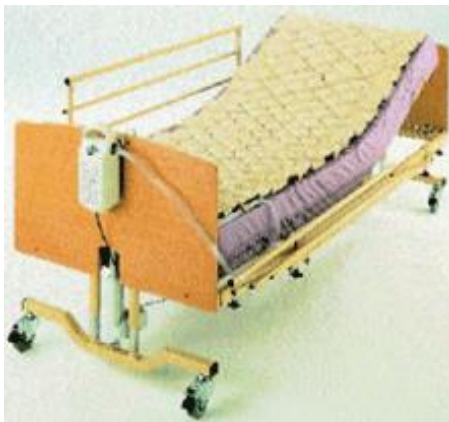
SZAKÁPOLÁS

- Nem csak daganatos beteg
- Gyógytorna
- Fizioterápia
- Szakápolás (pl.: sebek kezelése, infúziós terápia)
- logopédia
- háziorvos

HOSPICE

- Kizárólag daganatos beteg
- Gyógytorna
- Dietetikus
- Szociális munkás
- Ápoló
- Pszichológiai ellátás
- Fizioterápia
- Hospice orvos

A BETEG FEKTETÉSE

Kényelmi eszközök

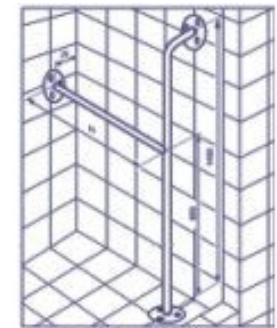
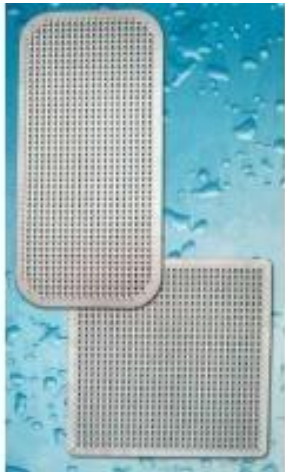
Bőrvédelem

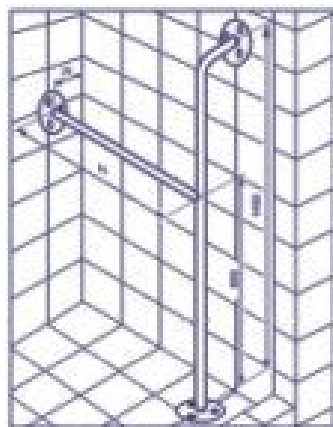

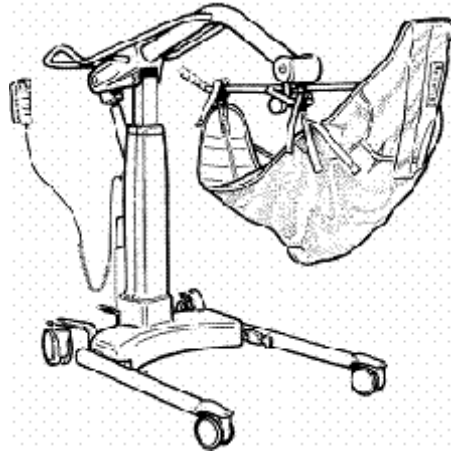
Tisztálkodási eszközök

ŰRÍTÉSHEZ SZÜKSÉGES SEGÉDESZKÖZÖK

MOZGÁSHOZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK

Otthonápolás vagy idősothoni ellátás? Melyiket válasszam?

Otthonápolás

Előny:

- Otthoni saját környezet
- Hozzá tartozó közelsége, látogatása könnyebb

Kihívás:

- 24 órás felügyelet pedig szinte lehetetlen
- Új szerepek
- Egyedüllét veszélye és annak következményei
- Elszigetelődés, elmagányosodás

Intézményi ellátás

- Szakképzett személyzet
- Közösség és a szociális tevékenységek széles választéka
- Jó környezet, a természethez közel
- 24/7 felügyelet
- Hátrány: látogatási rend, szabályozottsági megfelelés, anyagi nehézség, közösségi beilleszkedés nehézsége, pszichológiai krízis (lemondtak rólam)

Gondozási teendők

- 24 órás szolgálat
- ápolási technikák elsajátítása
- tünetek esetén a szükséges gyógyszer beadása és annak problémája, krízise
- fizikai és pszichés kimerülés
- fizetés kiesés, állás elvesztése
- gyógyszerek, kötszerek elérhetősége
- ápolási eszközök elérése

Miről kell beszélni? Mit kell megmutatni, tanítani?

- Ápolási feladatok
- Gyógyszerek bevétele
- Táplálkozás, folyadék bevitel
- Lehetséges tünetek és azok enyhítése
- Többször elmondva, kérdésekre őszinte válaszok

Segítségnyújtás lehetőségei

- Családi egységet egészében kell figyelembe venni
- Őszinte, nyílt kommunikáció
- Segítő erőforrások felderítése, összehangolása
- Pozitív megerősítés
- Családi szerepek megváltozása
- Családi megbeszélés
- Figyeljük a családok kimerülésének jeleit (

**KÖSZÖNÖM
A
FIGYELMET!**

Forrás

Képek: google.hu, pexels.com

Felhasznált irodalom:

- www.neak.gov.hu
- www.inszi.hu
- www.hospice.hu
- <https://emmiugyfelszolgalat.gov.hu/szocialis-raszorultsag/szocialis/szocialis-alapszolgalatasok>
- **Emberi Erőforrások Minisztériuma: Tartós ápolás-gondozásra vonatkozó stratégia 2030**
- Lukács Miklós: Az otthonápolás helyzete Magyarországon, MEDICAL TRIBUNE 20 pp. 8-9. , 2 p. (2022)
- Ujváriné, Siket Adrienn (szerk.) Tartós ápolással és gondozással kapcsolatos problémák ápolói feladatai, PTE ETK: (2022) 165 p. pp. 103-126. , 24 p.